

Kulturdepartementet
Medieavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Sopra Steria AS
Biskop Gunnerus' gate 14A
Postboks 2
N-0051 OSLO
Tlf.: +47 22 57 56 00
Foretaksnummer: NO 910 909 088 mva.
soprasteria.no

Deres ref: 16/1857

Vår ref: PL/H2016/1

1. september 16

Hørings svar til forslag til ny åndsverklov

Sopra Steria AS viser til Kulturdepartementets høring (16/1857) om forslag til ny åndsverklov med høringsfrist 1. september 2016. Sopra Steria ønsker å komme med enkelte innspill til forslaget om lov ettersom selskapet i dag er ett av Norges største konsultentselskaper innenfor spesielt konsulentrådgivning og programvareutvikling. Åndsverk og immaterielle rettigheter i form av programkode, metodikk og innovative løsninger er en sentral del av vår hverdag, og en forutsetning for å skape og videreutvikle en norsk virksomhet i Norge. Fra år 2000 til i dag har selskapet vokst fra 200 ansatte til over 1100 ansatte.

1. Innledning

Sopra Steria er i stor grad enig i behovet for modernisering og forenkling av gjeldende lov. Regelvernets tilgjengelighet bør stå sentralt i ethvert regelarbeid og Sopra Steria deler departementets syn om at loven og ulovfestede regler på området i dag samlet fremstår som fragmentert. I tillegg er det vår oppfatning at det er positivt at det i ny lov kommer en kjønnsnøytral betegnelse som erstatning for dagens «opphavsmann». Likestilling er viktig på mange av våre fagområder, slik som i ingeniøryrket. Når det gjelder valg av nytt begrep mener vi at det er mer språklig naturlig å benytte begrepet «opphavsperson» enn «opphaver». En avgrensning eller presisering i ny lov som utelukker juridiske personer vil kunne avhjelpe at åndsverk bare kan skapes av fysiske personer.

For Sopra Steria er det viktig å poengtere at immaterielle rettigheter representerer en sentral verdi i selskapets virke. Klare og forutsigbare regler for sikring av åndsverk og dets inntekter er derfor viktig. Derigjennom er sikring av inntekter viktig for å kunne legge til rette for investering i nytt innhold og tjenester, som igjen bidrar til å sikre norske arbeidsplasser og kan forhindre outsourcing av IT-tjenester til utlandet.

Sopra Steria har følgelig enkelte merknader til forslaget til ny åndsverklov med fokus på overdragelse av rettigheter i arbeidsforhold.

2. Konkrete tilbakemeldinger

a. Tilbakefallsrett for opphaver

Departementet foreslår en ny bestemmelse i § 5-5 om oppsigelse av avtale ved manglende bruk. Bestemmelsen som foreslås synes i praksis hjemlet i manglende oppfyllelse av en avtale om utnyttelse av et verk, slik som filmmanuskript som ikke utnyttes som forutsatt. Dette medfører at en avtale om utnyttelse av denne type verk i praksis vil være en form for tidsbegrenset opsjon og ikke en tidsbegrenset overdragelse. Det er helt sentralt for virksomheter som Sopra Steria at det fra denne regel gjøres et tydelig og klart unntak for overdragelse i ansettelsesforhold og for datamaskinprogrammer. Sopra Steria stiller likevel spørsmål om dette er et tilstrekkelig unntak, og om ikke det burde utvides for bedre å sikre næringsdrivende som benytter en leveransekjede av enkeltstående eller frittstående konsulenter, gjerne i form av enkeltmannsforetak. I en konsulentvirksomhet vil det ofte ved siden av programvare kunne medfølge dokumentasjon på slik programvare, rapporter og metodikk som representerer reelle immaterielle verdier. Hvis dette ikke er frembrakt av egne ansatte, vil det kunne skapes tvil om rettighetene til åndsverk i en leveranse.

Det er derfor Sopra Sterias anbefaling av departementet vurderer enten å utvide selve unntaket i bestemmelsen knyttet til næringsforhold eller utvide muligheten til parter i næringslivet til å fravike bestemmelsen.

b. Overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold

Departementet foreslår videre å lovfeste gjeldende rett om opphavsrett i ansettelsesforhold. Dette mener Sopra Steria er viktig for å gjøre regelverket mindre fragmentarisk og lettere tilgjengelig. Likevel stiller vi spørsmålstegn ved begrensningen i forslaget i forhold til arbeidstid, hvor departementet skriver: «Unntatt er også verk som skapes utenfor arbeidstiden, typisk verk skapt på fritiden uten arbeidsgivers instruksjon og som ikke er omfattet av ansettelsesforholdet».

Sopra Steria mener departementet bør vurderes å tydeliggjøre skillet mellom hva som anses som innenfor og utenfor arbeidstid. Grunnen er at dagens arbeidsliv i større grad er preget av fleksibilitet og frihet under ansvar. Dette utfordrer det klassiske arbeidstakerbegrepet og en fast arbeidstid hvor industriarbeideren klokkes inn kl. 08.00 og ut kl. 16.00. Arbeidsverktøyene som benyttes visker også ut grensen mellom privatliv og arbeidsliv, for eksempel gjennom bruk av smarttelefoner. Det kan skape problemer for virksomheter som investerer i medarbeidere, eksempelvis konsulenter, og deres kompetanse, og hva som skapes i eller utenfor arbeidstiden. Når departementet i tillegg kommer med en ny bevisbyrderregel om at erververen har bevisbyrden for at rett til å råde over åndsverk er overdratt, og at ved tvil skal avtaler om overdragelse av opphavsrett tolkes til fordel for den originære rettighetshaveren, så kan det skapes større usikkerhet om retten til det som skapes.

Noe kan avhjelpest med utvidet bruk av konfidensialitetsklausuler, men opphavsretten kan fort bli satt under press. Eksempelvis vil en avtalejurist i en jobb som jobber fleksibelt kunne lage en avtalemal på kveldstid basert på erfaring hun har gjort seg i løpet av dagen. Eierskapet til denne malen kan da bli en utfordring.

Sopra Steria anbefaler departementet til å vurdere om ikke bestemmelsen burde tydeliggjøres ytterligere slik at det ikke er arbeidstiden som er avgjørende men at det må *objektivt* vurderes om hva som er nødvendig for at ansettelsesforholdet skal nå sitt formål. Dette gjelder spesielt hvis bevisbyrderregelen innføres, og oppfattes som noe mer enn kodifisering av spesialitetsprinsippet.

Med vennlig hilsen

Peter Lenda
Director Legal and Compliance
Sopra Steria Scandinavia

